

BESLUT

2018-10-15

Dnr: 18/00404

SAKEN

Studio Ett kväll, P1, 2018-01-30, inslag om den amerikanska presidenten Donald Trumps State of the Union-tal; fråga om saklighet

BESLUT

Inslaget fälls. Det strider mot kravet på saklighet.

FÖRELÄGGANDE

Sveriges Radio AB ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

INSLAGET

Inslaget handlade om att president Donald Trump skulle hålla sitt så kallade State of the Union-tal i kongressen under natten. I inslaget frågade två programledare Sveriges Radios (SR) Washingtonkorrespondent vad talet skulle handla om. Avslutningsvis sades bland annat följande.

(Programledare) – Tydligt så bjuder man också in ett antal gäster som ska sitta då nära och lyssna på talet. Som man då ska kunna se på tv. Vad, han har tydligen bjudit in två föräldrapar vars döttrar dödade av ett okänt kriminellt gäng som ska sitta nära då Melania Trump. Läser vi här nu på byråerna. Varför har han valt det tror du?

(Korrespondent) – Jo, men det är säkert ett tecken på att han kommer prata om immigrationsreformen. För det här är ju någonting som han talade om redan i det förra State of the Union-talet för ett år sen. Att han vill skydda vita amerikaner mot migranter som kommer utifrån. Så att det är ett ganska väntat val.

ANMÄLAN

Anmälaren är kritisk till att korrespondenten sa att president Donald Trump ska ha sagt att han vill ”skydda vita amerikaner” i sitt State of the Union-tal år 2017 eller i anslutning till det. Anmälaren anför att det inte är korrekt. Vad som möjligen avsågs var amerikanska medborgare men det är en helt annan sak i USA som är ett mångkulturellt och multietniskt land. Korrespondenten påstod

att president Donald Trump säger sig vilja sortera människor efter etnicitet vilket var ett direkt påstående om att han är rasist.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SR anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och anför följande.

Bakgrunden till korrespondentens uttalande är följande. Donald Trumps budskap har ända sedan kampanjtiden varit att han ska skydda amerikaner från invandring bland annat genom att bygga murar längs den mexikanska gränsen, införa inreseförbud från vissa länder och så vidare. Han har vid ett flertal tillfällen uttryckt sig på ett sätt som visar att han gör skillnad på invandrare och invandrare, och amerikaner och amerikaner och att han i båda fallen prioriterar vita. Bara ett par veckor före det aktuella samtalet i *Studio Ett* hade president Donald Trump exempelvis ifrågasatt varför USA tar emot invandrare från "shithole countries" som Haiti och afrikanska länder i stället för från exempelvis Norge. Uttalandet väckte internationella reaktioner och formella protester från flera av de berörda länderna. FN:s talesperson för människorättsfrågor beskrev Donald Trumps uttalande som rasistiskt.

Redan under valrörelsen uppfattade väljarna det som att Donald Trump på flera sätt skulle skydda och värna just vita amerikaner. Forskning visar att det var rädsla för invandring och oro för att den "amerikanska kulturen" var på väg att förändras, snarare än ekonomiska faktorer, som gjorde att Donald Trump vann så många vita arbetarklassröster i valet år 2016. Det var i ljuset av bland annat detta som korrespondenten i samtalet med programledaren sa "vita amerikaner". Anmälaren har rätt i att Donald Trump inte sa "vita" i sitt tal året innan. SR anser emellertid att det finns stöd för det som korrespondenten gav uttryck för baserat på Donald Trumps tidigare uttalanden i olika sammanhang. SR anser inte att uppgiften i sig var avgörande och att den därför inte, i detta sammanhang, innebär att inslaget blev osakligt.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SR ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Granskningsnämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att SR:s korrespondent sa att president Donald Trump hade talat om att han vill skydda ”vita amerikaner mot migranter som kommer utifrån” i sitt State of the Union-tal år 2017. SR anför i sitt yttrande att Donald Trump inte hade sagt ”vita amerikaner” i talet. Enligt nämndens mening var den felaktiga uppgiften av betydelse för framställningen och inslaget strider därför mot kravet på saktighet. Att korrespondentens uttalande baserades på en egen tolkning av olika uttalanden som presidenten tidigare gjort ändrar inte den bedömningen.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Ulrika Hansson, Berivan Yildiz, Staffan Dopping, Bo-Erik Gyberg och Kristina Åberg föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Johannes Wik

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.